

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА IX • БРОЈ 166. • 10. МАРТ 1980.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

ПОЛИТИКА ЕКОНОМСКЕ СТАБИЛИЗАЦИЈЕ У ОСНОВИ СВИХ МЈЕРА И АКЦИЈА

— истакао је Војо Срзентић, предсједник ЦК СК Црне Горе —

Учествујући у раду Општине конференције, Војо Срзентић, предсједник Централног комитета СК Црне Горе, позитивно је оценио досадашњу активност на отклањању последица катастрофалног земљотреса у нашој општини, имајући у виду чињеницу да је у изузетно отежаним условима углавном нормализован живот и рад и да је relativno брзо обезбиђено нормализовање основних животних функција, нагласивши да, ипак, треба знати да су то у правом смислу ријечи тек сами почети. Прави, суштински послови тек предстоје, јер све што је до сада урађено истицано има привремености, због чега је веома значајно да се око неких обавеза Савеза комуниста и других организованих социјалистичких снага у наредном периоду постигну конкретни и јасни договори. Прије свега, не смије се дозволити сплашњавање активности или опуштеност у извршавању утврђених задатака, већ је код свих субјеката пунко обезбиђити још организацији и интензивнији рад. Одговорност појединих субјеката мора бити знатно више заоштрена, јер све што се у будуће буде радио мора бити засновано на добром и рационалним плановима, мора бити урађено квалитетно, у циљу постизања бољих ефеката и што бржег обезбиђења нормалног корака у развоју, који је прекинут 15. априлском катаstrofom. Да би се то постигло, потребно је обезбиђити да сви субјекти планирања усмјереје своју активност на израду планова обнове и изградње, при чему треба настојати да они буду резултат ширих и свестраних расправа и конкретног доприноса сваког појединца.

ЗА ДОМАЋИНСКО РАСПОЛАГАЊЕ СРЕДСТВИМА

Наглашавајући значај правилне разrade концепције даљег развоја угоститељско-туристичке привреде, друг Срзентић је истакао да не било добро да идемо у обнову, а да не извучемо неке поуке и искуства из до садашњег развоја туризма у општини. Сви планови морају имати своју материјалну подлогу и темељити се на реалним материјалним могућностима, јер треба схватити и знати да су добри само они планови иза којих стоје материјална средства за њихово остваривање.

С обзиром на тешкоће у обезбиђивању финансијских средстава, треба стално наглашавати обавезу радних људи и грађана да непрестано улажу крајње напоре за домаћинско располагање добијеним средствима. Сасвим је извјесно да она неће бити донојућа за реализацију утврђених програма обнове и изградње, па треба изнализити могућности за коришћење других извора финансирања, привлачењем средстава из

других социјалистичких република и социјалнистичких аутономних покрајина, доховним повезивањем на основама Закона о удруженом раду. Проблем обезбиђивања материјалних средстава биће изражен и због повећања цијена грађења, које су вртоглаво порасле, као и због тога што ће за изградњу неких објеката бити потребна два до три пута већа средстава у односу на њихову књиговодствену вриједност на дан штете. Поред тога, цијение неких грађевинских материјала, од августа прошле године до данас, порасле су и до 25%, па све то упуњује на израду реалних програма обнове и изградње, који би били засновани на добро процењењим средствима, уз стапајање напора за обезбиђење допунских средстава из других извора. Због тога би било неопходно ићи на ревизију већ усвојених планова и њихово становно прилагођавање новонасталим моментима.

Када се ради о одређивању приоритета, без обзира на тешкоће, многе административне зграде морају да сачекају, јер нам је далеко важније да сместимо људе и

Bojo Srzentić

да обновимо привреду него да градимо зграде за смјештај администрације. Све то може да сачека док се претходно не решеје далеко виталнији и деликатнији проблеми.

НЕ СМИЈЕМО ГАЈИТИ ИЛУЗИЈЕ...

Посебно је деликатан проблем непостојање одговарајућих урбанистичких планова, па се може сасвим сигурно констатовати да су недостатак урбанистично-техничке документације и неријешени имовинско-правни односи основне сметње одвијања активности на обнови и изградњи пострадалог подручја.

Реализација програма обнове мора се одвијати у складу с утврђеним програмима остваривања политике економске стабилизације за ову годину, а у основи свих мјера и акција треба максимално да буде утврђена политика економске стабилизације. У противном, биће практично деградирани многи планови обнове и изградње. Из тога произлази да су реализација програма обнове и политика економске стабилизације у суштини дјелови је единственог процеса, међусобно тијесно условљени и зависни.

Прецизирајући најзначајније задатке у вези са обновом

вом и изградњом у овој години, Срзентић је нагласио да она мора бити пресудна у погледу дефинитивног решавања проблема смјештаја становништва које је остало без кровова над главом. Очигледно је да у том погледу до сада није предузето све што је било могуће и неопходно. Због тога је потребно да Општинска конференција СК обавеже најдговорније комунисте да се учини све како би се започети радови завршили до предвиђеног рока. Привремени смјештај треба користити само као крајњу мјеру и само као изузетак, јер се штетње и честа сељења из једног објекта у други не могу толерисати.

Треба све учинити да се подстанирима олакша тежак положај у коме се налазе, али не смијемо гајити илузије да можемо за кратко вриједи решити све стамбене проблеме. Ту треба имати дијференциран приступ сваком конкретном случају и инсистирати на веће ангажовање ООУР-а у којима су ти радници запослени, као и размотрити могућности додјеле банкарских кредита под пољнијим условима, издвајање одређених средстава из фонда солидарности и већег ангажовања личних средстава грађана за реврешавање стамбених проблема.

ОСПОСОБЉАВАЊЕ ПРИ ВРЕДЕ ЗА СТВАРАЊЕ ДОХОТКА

Такође приоритетан задатак у овој години треба да буде оспособљавање привреде за стварање дохотка. Сва-

како да ће одобрена средства бити лимит да у остваривању дохотка постигнемо оно што би реално било могуће. Због тога акценат треба ставити на санацију оних објеката који се могу оспособити за нормално привређивање. Упоредо треба предузети мјере на припреми туристичке сезоне, како би се што спремије дочекала, уз веће ангажовање грађана, путем организованог окупљања у мјесним заједницама. Такође треба радити на припремама за изградњу нових туристичких објеката, који у наредним годинама треба да надокнаде уништене капацитете.

Кроз Савез комуниста морамо дефинисати обавезу рационалнијег понашања, нарочито у области расподјеле лихвних доходака, јер се непопуштање резолуције и позитивних прописа у овој области више не може толерисати. Мора се водити одлучна борба против неодговорних и опортунистичких поступака, а у извршавању овог задатка треба мобилисати све рас положиве снаге, предвиђајући политичке мјере против оних органа и организација који неће да врше своје функције.

На крају је друг Срзентић истакао да је веома значајно како се јавност обавјештава преко представа информисања о ономе што се у стварности предузима и збија. Ту морамо бити крајње објективни и не смијемо сијати илузије да је све у реду, јер нам такво поступање често отежава и онако тежак положај.

Б. Кровић

Аутокамп на Словенској плажи — најваћи и најопремљенији на Јадрану

На Словенској плажи изградиће се до почетка наредне сезоне аутокамп који ће бити највећи и најопремљенији на Јадрану. Простор на коме су се налазили хотели има укупну површину 160.000 квадратних метара — 100.000 м² ће се користити за кампирање, а остало за паркинг, саобраћајице, базен и игралишта.

Аутокамп ће моћи да прими око 2000 јединица — камп приколица, шатора и других покретних објеката за привремени смјештај. Ако се узме да у свакој кампајндијини буду по два госта, то значи да би се у кампу дневно налазило око 4.000 туриста, наравно, под условом да су попуњени капацитети.

Радови на уређењу простора за будући кампи су у пуном јеку. Тренутно се равни терен, где су били хотели и засијава трава, уређују расvjета и санитарни чворови.

У оквиру аутокампа биће инсталirана и монтажна самопослуга и ресторан. Објекти ванцансионаске потрошње — „Плава школка“, „Грил-ресторан“ и пивница „Буре“ — адаптираће се за пружање услуга исхране како за госте аутокампа тако и за one који су смјештени у објектима домаће радиности.

Аутокамп ће радити од 1. јуна до 30. септембра.

Делегати прате рад Конференције

ОПШТИНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

ИНТЕНЗИВИРАТИ ЗАПОЧЕТУ АКТИВНОСТ

У досадашњим активностима на отклањању посљедица катастрофалног земљотреса у нашој Општини, постигнути су веома значајни резултати, али се, с обзиром да су до сада учињени само почетни кораци, та активност убудуће мора још више интензивирати координираним напорима Савеза комуниста и свих других организованих социјалистичких снага. То је суштински резиме свеобухватне и креативне расправе, вођене на Трећој сједници Општинске конференције СК, којој су присуствовали и секретари основних организација СК, предсједник актива радника комуниста — непосредних произвођача, чланови Статутарне и Надзорне комисије, представници мјесних заједница и самоуправних интересних заједница, директори радних и основних организација уздуженог рада, као и друг Војо Срзентић, предсједник Централног комитета СК Црне Горе.

У уводном излагању Рада Ратковића, члана Општинског комитета, и дискусији Јуба Рајеновића, предсједника Извршног одбора Скупштине општине, посебно је указано на тешкоје у блатовременом рјешавању проблема смјештаја угроженог становништва и око санације угоститељско - туристичких капацитета у циљу њиховог оспособљавања за нормално пословање у наступајућој се зони. План забрињавања угрожених домаћинстава и обезбеђења њиховог привременог смјештаја до сада је успјешно оствариван. Свакој угроженој породици био је обезбиђен или понуђен одговарајући смјештај у одмаралиштима под врло повољним условима, али, с обзиром на то да се одмаралишта морају иселити до 1. маја, овај проблем постаје још израженији и сложенији, па је неопходно уложити максималан труд, како би санација општених и изградња нових стамбених објеката била завршена у уговореним роковима.

РАЦИОНАЛНО УСМЈЕРАВАТИ СРЕДСТВА

Посебно је указано на крајње незавидну ситуацију у којој се налазе подстанари, који су у укупном броју од 282 привремено смјештени у породице најбројнији. Задужуји се за досљедније и свестранije сагледавање ста мбене ситуације у којој се ова категорија радних људи и грађана налази, Драго Мировић, предсједник Савјета Мјесне заједнице Петровац нагласио је да би интересовање за рјешавање стамбених проблема подстанара требало да буде још веће, јер су то радни људи — ствараоци дохотка, који су неопходни нашој угоститељско-туристичкој привреди у свим пројектима њеног будућег развоја.

С обзиром да се очекује да ће предвиђени износи штете, која је процјењена према усвојеној методологији, бити знатно смањени, неопходно је крајње домаћински и рационално усмјеравати расположива средства на оне инвестиције, које ће се најбрже стављати у функцију остваривања дохотка, а прво разредан задатак Савеза комуниста је да својом укупном идејно-политичком ак-

тивношћу допринесе да се у предстојећем периоду рјешавају заиста најприоритетнији проблеми. Указујући на значај благовремене обнове комплекса у Бечићима, за брже нормализовање поремећених токова привредног живота на по другачији начин, Ратко Вукчевић, директор ООУР „Хотели Бечићка плаџа“, подвикао је да рјешавање овог задатка мора бити у тешкоту акције, због настављања прекинутог континуитета на домаћем и иностранском тржишту, као и због преузимања радника који су остали без посла. Санациони радови, за чији је завршетак потребно обезбиђеди око 60 милијарди стarih динара, за сада се одвијају планираном динамиком, што улива реалне наде да ће сви објекти бити на вријеме оспособљени за нормално привредно издавање. При томе, то неће бити само праста рестибуција општећења, већ и знатно обогаћивање новим садржајима, а самим тим и подизање квалитета туристичке понуде.

Илија Кажанегра, директор радне организације за обнову и изградњу, упознао је чланове Општинске конференције о досадашњој динамици извођења грађевинских радова на појединим објектима, чија је изградња започета у прошлјој години, износећи тешкоје у снабдевању неким врстама грађевинског материјала, посебно каменог гранулата, а Милан Кљајић, секретар Мјесне заједнице Будва I, и Вукашин Марковић, секретар Мјесне заједнице Будва II, говорили су о тешкоја становници Старог града, односно о задацима на плану обезбеђења већа трајнијег смјештаја социјално угрожених домаћинстава.

ПОТРОШЊА ИZNAD MOGUĆNOSTI

Закључено је да се на бази припремљених информација и вођене расправе сачине прецизно утврђени определни програми извршавања приоритетних задатака, чија примјена би обавезивала све организоване субјективне снаге у свим радним и друштвеним срединама.

На сједници су разматрана и нека актуелна питања

економских кретања у општини, као и доношење акционог програма Општинске конференције СК на остваривању политike економске стабилизације, о чему је испрвно уводно излагање подnio Жарко Миковић, секретар Општинског комитета СК. Констатујући да сложења на економска ситуација на међе потребу сталног и конкретног идејно-политичког ангажовања свих друштвених снага на превазилажењу тешкоћа, он је подсећио на најважније задатке, утврђене у највишим органима СКJ и СК Црне Горе, који се морају извршавати од стране свих носилаца привредних и друштвених активности. Изналаžene су разноврсне могућности за неkontrolisano повећање личних доходака, пренебрегавање закључних највиших орга на СК и резолуцијама о остваривању друштвених планова развоја Југославије и СР Црне Горе.

Уочено много, јер је мало оних који већим залагњем и бољим газдовањем нијесу могли остварити боље резултате.

НЕТАЧНО ПРИКАЗИВАЊЕ БРОЈА РАДНИКА

Да је раст потрошње био у очигледној несразмери са стварно извршеним обимом послова и постигнутим резултатима, истакли су и Шћепан Бурић, Раде Грговић, Стије по Грговић и Милорад Данчевић. Нарочито је индикативан подatak о неоправданом порасту личних доходака као и других издатака, који имају карактер личних пријатеља, у непривредним дјелатностима. Изналаžene су разноврсне могућности за неkontrolisano повећање личних доходака, пренебрегавање закључних највиших орга на СК и резолуцијама о остваривању друштвених планова развоја Југославије и СР Црне Горе.

Таква и слична понашања испољена су и код једног броја корисника друштвених средстава на привреди, и то оних који су остварили губитак или су постигли знатно слабије резултате у односу на претходну годину.

Б. Крловић

омогућила исплата веће масе средстава за личне доходке од дозвољене, па је закључено да је овакве и сличне не-негативне појаве неопходно критички размотрити у ОО СК, имајући посебно у виду одговорност чланова СК на руководећим дужностима.

Прије ујутру је у друштвеним

ПОЧИЊЕ БИТКА ЗА ДОХОДАК

— Припреме за овогодишњу сезону теку на нашем подручју веома добро. После вија на санацији 3700 хотелских кревета у Улцињу, Сутомору, Бечићима и Тивту — упркос тешкоја које прозрокују неблаговремен прилив средстава, недостатак детаљних урбанистичких планова и смјештај угрожених хотелима — напредују и извјесno је да ће ти објекти бити спремни да у сезони прихвате госте. Тако ћемо моћи љетос да понудимо око 9000 кревета у хотелима и велик број мјеста у аутокамповима и домаћој радиности.

Ово је истакао Миодраг Мировић, генерални директор „Монтенегротуриста“ на састанку у Бечићима, коме су присуствовали Војо Срзентић, предсједник Централног комитета Савеза комуниста Црне Горе, и Милорад Станојевић, потпредсједник Извршног вijeћа Црне Горе.

— Сви послови на санацији и обнови — истакнуто је на овом склопу — обављају се уз максимално коришћење научних достигнућа и сви објекти обновљавају тако да буду прилагођени захтјевима туризма. Морамо уложити велике

апоре да ове године туризам не трипи губитке. Зато се треба окренути госту — посебно домаћем.

Сасвим је погрешно мишљење да ће средства која Црна Гора добија на основу системског закона, на бази доприноса република и по-крајина, бити довољна за обнову и изградњу опшћених и порушених материјалних добара. За даљи развој туризма на Црногорском приморју потребно је много средстава, па је неопходно радији на томе да се она обезбиђе и из других извора... Сасвим је природно да пољопривреда у Црној Гори улаже дно средстава у развој туризма, а такође и трговина. Та заједничка улагаша морају и убудуће много више доћи до изражaja.

И друго: у овим деста тешким условима имамо свуда велике резерве. Готово да нема основне организације удржавеног рада где се не може боље радити и више штедети. Свако се морају пружити према губеру — ни један динар не би смio да се нерационално троши. Лични доходци се морају везати до изражaja.

Сасвим је природно да пољопривреда у Црној Гори улаже дно средстава у развој туризма, а такође и трговина. Та заједничка улагаша морају и убудуће много више доћи до изражaja. И друго: у овим деста тешким условима имамо свуда велике резерве. Готово да нема основне организације удржавеног рада где се не може боље радити и више штедети. Свако се морају пружити према губеру — ни један динар не би смio да се нерационално троши. Лични доходци се морају везати до изражaja.

Скупштинска хроника

ПРЕД ДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ – О РАСПОДЈЕЛИ СТАНОВА

Послије вишемјесечне јавне расправе коначно је утврђен предлог одлуке о расподјели становица који се подижу из средстава за отклањање посљедица земљотреса. За вријеме трајања јавне дискусије нацрт одлуке био је објављен у „Приморским новинама“, разматран на зборовима радних људи и грађана свих мјесних заједница, на Општинском друштвеном савјету за обнову и изградњу, као и у самоуправним организацијама и заједницама.

Скупштина општина и Скупштина Самоуправне инсталације становица донијеће ову одлуку на сједници од 13. марта, након чега ће се образовати Општинска комисија, која ће, на основу услова и критеријума, донијети појединачна рјешења о додјели становица.

Наводимо значајније одредбе из предлога одлуке.

Право на додјелу стана имају радни људи и грађани, чије су зграде или станови порушени или оштећени од земљотреса, а 15. априла 1979. године имали су стално боравиште на подручју наше општине, под условом да немају други стан или приватну стамбену зграду на подручју општине, односно да нијесу на други начин трајно ријешили смјештај.

Право на стан могу користити:

- носиоци станарског права на становима у друштвеној својини, који су земљотресом порушени или оштећени тако да санација није могућа или није економски оправдана,

- носиоци станарског права на становима у својини грађана чије су зграде земљотресом порушене или означене жутом бојом, а власници не налазе интерес за изградњу и санирање стамбених објеката или имају сметњу да то чине,

- социјално угрожена лица,

- власници стамбених зграда у Старом граду, без обзира на степен њиховог оштећења,

- власници стамбених зграда порушених или означених за санирање, који, због урбанистичке пренамјене простора, не могу градити на истој локацији, нити санирати стамбену зграду, а из објективних разлога (старост, болест, социјално стање) не могу подизати стамбену зграду на другој локацији,

- лица ангажована на извршењу програма обнове — до обима од 1% изграђених становица из средстава намијењених за отклањање посљедица земљотреса.

Немају право на стан изграђен из средстава за отклањање посљедица земљотреса:

- лица која су користила кредит за стамбену изградњу или санацију из средстава обезбиђених за отклањање посљедица земљотреса, као ни лица чији је члан домаћинства с којим је до земљотреса био у заједници користио кредит по основу изградње и санације за зграде ван Старог града,

- лица која су добила плац за изградњу породичне стамбene зграде, као ни она која су остварила право трајног коришћења за протеклих три године од дана ступања на снагу ове одлуке,

- подстанири,

- лица која су уговором или на други начин раскинула кућну заједницу послије 15. априла 1979. године,

- разведен брачни другови међу којима није окончен поступак за утврђивање права на даље коришћење стања до окончања тог поступка.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА РАСПОДЈЕЛУ СТАНОВА

За расподјелу становица утврђених овом одлуком утврђује се и посебни критеријум:

- рационално коришћење стамбеног простора,
- критеријум који се односе на отуђење стамбених зграда путем поклона,
- број чланова домаћинства,
- социјално-економски положај домаћинства,
- социјална угроженост, и
- отуђење стамбених зграда путем продаје до износа утврђеног чланом 11. Одлуке о расподјели становица.

Рационално коришћење стамбеног простора подразумијева обавезу прилагођавања његове величине броју чланова домаћинства и њиховој потреби, независно од величине стана кога је корисник имао прије земљотреса.

Критеријум о броју чланова домаћинства примјењује се тако што се поред броја чланова домаћинства установљавају приоритети чији је значај утврђен редоследом:

- тежа и трајна оболења чланова домаћинства,
- број старијих и изнемоглих лица у домаћинству,
- структура домаћинства по полу и узрасту.

Критеријум социјално-економски положај домаћинства обухвата приоритет:

- инвалидитет према категоријама установљеним законом с предношћу ратних војних инвалида,
- учешће у НОР-у с приоритетом према времену учешћа,
- просјечан приход по члану домаћинства, који обухвата:

- приход из радног односа и пензија (остварен у претходној години),

- приход од самосталног обављања дјелатности остварен у 1978. години,

- приход од пољопривреде и остале имовине.

Критеријум социјалне угрожености користе социјално угрожена лица до обима стамбеног фонда предвиђеног за ову намјену.

Прибрители у оквиру овог критеријума су:

- степен социјалне угрожености,

- године старости и здравствено стање,

- број чланова домаћинства.

Прије доношења одлуке о додјели стана Комисија је дужна да прибави мишљење савјета мјесних заједница о оправданости доношења конкретних одлука, а за социјално-угрожена лица и мишљење СИЗ за социјалну и дјечју заштиту.

Избори и именовања

За делегата Скупштине општине у Скупштини Црве ног крста Општине Будва предложен је Павле Вујовић, директор Основне школе „Стјепан Митров Ђубиша“, за предсједника Комисије за преглед пореског завршног рачуна Општине за 1979. годину Гојко Иванчевић, а за чланове Милена Марковић и Љубо Бојковић из Будве. За делегате Скупштине општине у Комисију за праћење и спровођење Са моуправног споразума о запошљавању, предложени су Чедомир Шпадијер и Никола Краповић.

За кандидате који могу бити бирани у дисциплинске комисије у организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама предложени су: Чедо Шпадијер, Михаило Ивановић, Боро Радановић, Радован Радоман, Здравко Вуковац, Миленко Медијовић, Соња Субић, Димитрије Јовановић, Милоје Зубер, Недељко Радуловић, Петар Стругар, Милорад Марковић, Жарко Пламенац, Тодор Ђегковић, Стево Франовић, Борђе Вучковић, Јован Пајовић, Војо Головић, Драган Лијешевић, Бранислав Крловић, и Боривоје Колиновић.

У току је разматрање информација о активностима око припрема документације за изградњу спортског центра и организације европског првенства у стрељаштву 1981. године. Припремљена је и одлука о изради детаљног урбанистичког плана спортског центра.

УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН СЛОВЕНСКЕ ПЛАЖЕ И ШУМЕТА

Утврђен је предлог одлуке о приступању изради детаљног урбанистичког плана „Словенска плажа“ и ревизији детаљног урбанистичког плана Шумета, који треба да се изrade у року од пет, односно три мјесеца.

СТЕЧАЈНИ ПОСТУПАК — „ВАТРОСПАС“

Извршни одбор предлаже да Скупштина општине донесе закључак о покретању стечајног поступка над организацијом удруженог рада „Ватроспас“.

НАКНАДА ЗА РУШЕЊЕ ОБЈЕКАТА

Предлаже се да Скупштина општине донесе закључак о исплати накнаде за рушење објекта који су прије више од десет година саграђени без грађевинске дозволе.

ЛОКАЦИЈЕ ЗА ПОРОДИЧНЕ ЗГРАДЕ

У оквиру детаљних урбанистичких планова утврђене су локације за изградњу 20 породичних стамбених зграда, од којих у насељу Подкошљун — десет, Госпоштини — три, Будва — Полье —

Смјернице за припремање средњорочног друштвеног плана

Смјернице за припремање средњорочног друштвеног плана имају за циљ да пруже основу за сагледавање најповољнијих праваца развоја и глобалних оквира економске политике за период од 1981. до 1985. године. Оне треба да смогуће припрему самоуправних споразума о основама планова самоуправних организација и заједница, као и усклађивање свих планова развоја за период 1981. до 1985. године.

План обнове и изградње

Послије свестране јавне расправе у делегатској бази, утврђен је предлог плана обнове и изградње за 1980. годину. Напрт плана био је објављен у „Приморским новинама“, а у току трајања јавне расправе о њему су се изјаснили, између остalog, и

Стамбени фонд је знатно страдао у земљотресу прошле године. Штете на становима у друштвеној својини износе 203 милиона динара.

Јаче је оштећено (изграде обиљежене жутом бојом) 12.000 м² стамбеног простора, док је 7.000

Предлог укупних улагања

(у 000 динара)

Корисници инвестиција	
СИЗ становиња	350.000
Туристичко-угоститељска привреда	815.000
Трговина	70.000
СИЗ основног образовања и васпитања	250.000
СИЗ културе и науке	40.000
РО „Зета филм“	30.000
Комунално-стамбено предузеће	5.000
Скупштина општине Будва	15.000
	1,350.000

зборови радних људи и грађана у свим мјесним заједницама. Овај значајан документ разматраје је и Општински друштвени савјет за обнову и изградњу.

За вријеме јавне дискусије на напрт плана дато је више примједаба и сугестија.

Припреме за изградњу спортског центра

Центар — пет и у Буљарици — двије зграде.

Утврђена је и локација за изградњу трафостанице 35/10 KV у Подкошљуну.

НАКНАДА ЧЛНОВИМА КОМИСИЈЕ

Предложен је да Скупштина општине утврди накнаду члновима Комисије за пројекти на кретнина и права у нето износу од 80,00 динара за сваки час ван редовног радног времена, не дјелом и у дане државних празника.

НЕМА УСЛОВА ЗА ПРЕДУЗИМАЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ МЈЕРА

Скупштина ће разматрати извештај комисије за утврђивање услова за предузимање привремених мјера према пословној јединици „Пракса“ из којег произлази да за сада нема услова за предузимање привремених мјера.

НОВИ КАТАСТАР ЗЕМЉИШТА

Информација о новом премјеру и катастру земљишта налази се на разматрању у делегатској бази, а најави се и на сједнице Скупштине општине. Он је завршен послије дванаест година рада и уведен у функцију са снагом јавне исправе почев од 1. јануара 1980. године.

ТАКСА ЗА БОРАВАК

Предложен је повећање таксе за боравак од 1. јануара 1981. године са седам на десет, односно са пет на седам динара.

ЕВИДЕНЦИЈА О СМЈЕШТАЈУ ТУРИСТА

У процедуре усвајања налази се одлука о условима и начину вођења евиденције о издавању смјештаја — кревет

ЗАЈЕДНИЧКА СЈЕДНИЦА ОК ССРН И ТУРИСТИЧКОГ САВЕЗА ОПШТИНЕ

СТВАРАТИ УСЛОВЕ ДА СЕ ИЗГУБЉЕНО ШТО ПРИЈЕ НАДОКНАДИ

На заједничкој сједници Општинске конференције ССРН и Туристичког савеза општине Будва, која је одржана 3. марта, једногласно је усвојен програм припрема за предстојећу сезону. Овај документ је претходно био предмет разматрања Извршног одбора Скупштине општине, представника трговине, комуналних и угоститељских дјелатности, школа, Савеза социјалистичке омладине, горана, спортивких друштава, — а посредством мјесних заједница и друштвено-политичких организација — у његовом обликовању могли су да учествују и сви грађани наше општине. Зато је и природно очекивати да ће се на задацима ангажовати све организовне снаге у нашој комуни и сваки појединача.

У уводним излагањима које су на заједничкој сједници поднijели Раде Гргечовић, предсједник ОК ССРН, и Гојко Митровић, предсједник Туристичког савеза Општине, истакнуто је да се ова сезона дочекује у специфичним условима. Нагли пораст туристичког промета прекинут је прошлогодишњим земљотресом, па је потребно учинити изузетне напоре да се што прије створи основа да се изгубљено надокнади и настави темпо раста туристичког промета.

У 1979. години број посејтилаца, у односу на 1978., опао је за четири пута, што је оставило тешке последице не само на основне организације удруженог рада из туристичко-угоститељске привреде него и на све друге дјелатности у нашој општини.

Ову сезону дочекујемо са знатно смањеним капацитетима — са колико смо располагали послије земљотresa, не рачунајући хотелски комплекс у Бечићима који треба да се санира до маја и укључи у туристички промет. Знатно су смањени и капацитети у објектима ванпансионске потрошње, па се наиме потреба да се капацитети до максимума искористе.

У програму припрема посебно је наглашено да се осо бита пажња посвети објектима инфраструктуре, уређењу јавних површина (шеталишта, паркова, плажа), као и стварању услова за организацију прикладних манифестија из области културно-забавног живота. Наравно, у припремама за сезону највећи дио терета треба да понесу радне организације туристичко-угоститељске дјелатности, трговине и комуналних служби, које се најконкретније баве пружањем услуга туристима, јер од квалитета услуга зависи какав ће утисак понијети сваки појединача нашег краја.

Наредна сезона одвијаће се у условима максималног ангажовања свих друштвених чинилаца на остваривању програма економске стабилизације, па је и то један од разлога да се заложимо за остваривање што већег промета, како би се убрајиле последице лошег по словања у 1979. години. У том смислу мора се спровести акција штедње на свим нивоима и у свим срединама. Борба за доходак треба да буде гесло сваког радног човјека, с тим да се тај доходак стиче поштеним радом: максималним коришћењем унутрашњих резерви, економичним пословањем и квалитетом услуга, а не на бијањем цијена. Све то подразумијева заштитавање личне и колективне одговорности код свих радних организација и свих појединача који се баве туристичко-угости телском дјелатношћу.

Припрема сезоне заснива се на добровољном раду и акцијама у којима треба да

учествују сви за рад способни грађани. У условима појачане друштвене активности на сужбјању непотребних издатака и непривредних инвестиција добровољне радне акције могу допринети да се доста послова обави без улагања друштвених средстава — рекао је на крају уводног излагања предсједник Туристичког савеза Гојко Митровић.

Другова из „Монтенегротуриста“ нема на скуповима грађана

Тема ове заједничке сједнице изазвала је интересовање код већег броја присуних који су узели активнији учешћа у њеном раду. У прилогу доносимо изводе из дискусија неколицине учесника.

Са заједничке сједнице

— Програм намеће пуно задатака — рекао је Урош Зеповић. — Његова реализација услов је да се поново афирмишемо као ескљузивно туристичко подручје у земљи и иностранству. Последњих година запоставили смо туристичка друштва. Морамо их што прије оживјети, укључујући у њих што већи број грађана. То ће бити, уједно, и прави пут за побољшање услова боравка гостију у домаћој радиности, која из године у годину постаје све значајнија компонента туристичко-угоститељске привреде.

Угоститељство није, како неки мисле, само „коћета и пјат“. Туриста хоће много више од тога. Ми у Будви ове сезоне немамо да им пружимо ни то. У друштвенном сектору нема, такође, ни једног кревета. Остало је само домаћа радиност. Другови из „Монтенегротуриста“ треба да више контактирају са средином у којој раде. Њих на скуповима грађана нема. Морамо настојати да грађани Југославије, када дођу код нас на одмор, виде да смо са њима парана које су дали за обнову нешто и урадили.

Мислим да наши комунални гријеше. Они траже паре од општине као прије петнаест година. Канализационе цијеви дигла је морска струја прије земљотresa. Ето их

и данас на плажи! Вода се прописа на сваку страну, з говоримо о штедњи.

И трговина већ једном треба да учини своје. Дешава се и сада, у вансезони, да већ у десет часова нестаје хлеб по продавницама. Наш грађани још увијек иду у Тиват да трагују. Шта је са пijaцама у Будви и Петровцу? Зар ће овакве каве сада дочекати наредну сезону?!

Да програм не остане само на папиру

У програму су детаљно описаны радови које треба обавити до сезоне — рекао је, између остalog, Јово Милутиновић. — Био бих презадовољан ако би се све што је за биљено и извршило. Мислим да би требало да неко непосредно руководи спровођењем програма у живот. Јер, и до сада смо доносили програме, али они су често остајали на папиру. На састанку смо сви за то да се ангажујемо за његову реализацију, али неко треба да вуче. Зато сам да се, што год је могуће, уради добровољним радом. Сви наши видиковци и проширења поред магистрале затрпани су штотом и от-

једна у Бечићима, а друга код Гвозденог моста — биће завршена до априла. Отварање тржишног центра предвиђа се од 15. априла до 1. маја. Склопљени су и уговори са снабдјевачима и мислим да ту неће бити проблема.

— Програм је и садржајно и акционо усмјерен ка конкретним задацима и окружујућим радним људима и грађанима, што је сасвим исправљено — наводимо ријечи Илије Рађеновића. — Нека питања морају бити разрађенији постављена. То су она која се односе на пропаганду, услове боравка и заштиту гостију. Информисаност, такође, треба да буде перманентна. Подаци морају бити на вријеме пласирани преко средстава јавног информисања. Ово из разлога што су услови боравка потенцијални услови опредељења гостију за место одмора.

Мислим да основне организације удруженог рада нијесу посветиле доволно пажње ресторанском простору. У земљотресу смо изгубили два експрес ресторана у Будви и Петровцу у којима се хранио највећи број гостију из домаће радиности. На овим локацијама сада нема ресторана који би тај губитак на-

вршили категоризацију соба, утврдити цијене, а за спровођење тога одговорне су инспекцијске службе.

Трговина у Светом Стефану
и њујору је прича за себе

— На добром смју путу — рекао је Пантелејмон Митровић — ако ово што смо планирали спроведемо у живот. И када није било домаће радиности, доносили смо планове. Планови су били мали, али проблеми велики, много већи не го данас. Брже је ишао туристички бум него наше могућности да га дочекамо. Сваки од нас може да напише најбољи план. Но, ни у рођеном кући, где су само три или четири члана, ако не задужимо ко ће што урадити, неће се план испунити. Стихија нас је уназадила. Не можемо тако брзо све постићи. Но, ако не можемо подићи срушени хотел, можемо уклоњити срушено камење да оно не ружи амбијент. Овим не мислим да кријемо трагове земљотresa. Напротив, понедељак је их треба оставити као споменике.

Туристичка друштва су сведена на нулу. Залажем се за њихово оживљавање и поновну афирмацију. Некада, не тако давно, њих су водили основци, па су боље радила него данас када имају школоване кадрове.

Хотеле смо изгубили у земљотресу или имамо 15.000 кревета у домаћој радиности (то је по мојој евиденцији али и мислим да је приближно тачна), па треба да се што више ангажујемо да афирмишемо ову грану. Но, овде је болно питање исхрана. У Светом Стефану имамо 2.000 кревета у домаћој радиности, а на један друштвени ресторан, осим три приватна пансиона. Гради се тржни центар, а ни у оквиру њега није предвиђен друштвени ресторан. „Маестрал“ и „Свети Стефан“ не долазе у обзор за друштвени исхрану с обзиром на категорију ових објеката. Трговина у Светом Стефану је прича за себе. Тврдим да је боље соглашано снабдјевање грађана Матешева.

Узимајући ријеч у дискусији, Ваља Брајило, секретар Туристичког савеза Црне Горе, се заложио за појачану информативну и пропагандну активност туристичких организација.

— У свим приморским општинама — рекао је он — покренуте су сличне акције за припрему туристичке сезоне, али се у Будви на томе најдаље пошло. Програм припрема је свеобухватан и у њему може да нађе себи послаји пионир, који може да подигне лист са улице, пензионер и домаћица.

Будва је остала без много кревета, али ће, ипак, понудити туристичком тржишту 25% укупних туристичких капацитета Црне Горе. Борба је за то да се туристима понуди квалитет, да наша појасјетици ове године уоче да су уложени субјективни напори да се надокнади оно што је стихија уништила. За то припреме за сезону не би требало да трају само током марта и априла, мјесец турисма, већ и током читаве сезоне.

Владимир Станишић

Подизање квалитета услуга — прворазредан задатак

— Трговинско предузеће „Јадран“ — рекао је Блажко Станишић — већ одавно је пришло припремама за сезону. У изградњи су три самопослуге са укупно 800 квадратних метара продајног простора. Једна је већ пуштена у промет (у насељу Лугови), а друге двије од по 300 m² —

ОБАВЕЗА

На прагу смо туристи чке сезоне. Ужурбани се, на свим нивоима и у свим структурама, договора, планира, предузимају одређени кораци да се, тако рећи, на самом старту што спремије дочека туристи чка сезона. На први поглед ту нема ничег нарочитог, поготову кад се зна да смо то чинили и претходних година, дедуше не оволови и овако организовано. Међутим, оно што да је посебан значај припрема мана за овогодишњу сезону јесте чињеница да нам је много стало пре него, рекли бисмо, животно заинтересовани да она у потпуности успије. Познато је, наиме, да је због прошлог годишње 15. априлске несрће, у сезони 1979. године, наша туристичко-угоститељска привреда била парализована, односно онемогућена за било какву значајнију активност. То је, наравно, оставило вид ног трага на укупне друштвено-економске токове, као и на цјелокупан живот у нашој општини.

Ради тога су све снаге ангажоване да се учини употребљивим многи угоститељски објекти и све друго што се може ставити у функцију остваривања дохотка, како би се већ ове године ублажиле тешке посљедице прошлог годишње стихије. Отуда такве мјере и толике акције које већ почину да се реализују да бисмо се боље и организованије припремили за овогодишњу туристичку жетву. Наравно, њихово извршење зависи од тога колико ћемо се укључити у њихово досљедније спровођење, што значи колико и како ћемо радити и како ћемо се понапати. Не би смјело, као у много случајева до сада, да нам буде свеједно каква нам је хигијена око куће, стамбене зграде, на степеништу, на улици. Уврежило се погрешно мишљење да су за чистоју наших мјеста једино одговорне комуналне службе, а да њихови житељи ту немају никаквих обавеза. Када смо код овог питања, морамо се изборити за другачији однос свих нас: да је хигијена у мјестима где живимо, као и хигијена на свим јавним површинама, наша заједничка брига. Да и не говоримо о томе да смо често били ти који смо неодговорним понапашањем доприносили да нам плаже, паркови, улице и дворишта испред кућа и станови немају онакав изглед за какав се за лажемо. Једном ријечју, морамо се дисциплиновање и одговорно понапати ако нам је стало до дохога, од кога зависи све, па и наша лична примања.

М. П.

ПРЕДСТАВНИЦИ ЗАПАДНО-ЊЕМАЧКЕ АГЕНЦИЈЕ НА ЦРНОГОРСКОМ ПРИМОРЈУ

РЕЗУЛТАТИ ИЗНАД ОЧЕКИВАЊА

Агенција ТУИ шаље годишње у свијет 2.300.000 гостију. У нашој земљи ова агенција закупљује око 19.000 кревета. Задњих неколико година број посетилаца који стижу посредством ТУИ-а стално расте у просјеку за 10.000 до 15.000 гостију.

— Веома смо изненађени активношћу на санацији и брзином којом се обнавља Црногорско приморје. Тешко је рећи што више задивљује: санација оштећених хотелских и других угоститељских објеката или изградња нових станови у које се уселивају они који су били остало без крова над главом. Знам многе земље које је по годио земљотрес, али у њима није за неколико година урађено колико је вајшим неимарима пошло за руком за свега неколико мјесеци...

Ово је на конференцији за штампу у Бечићима, најавио је обишао пострадао подручје, изјавио **Јобст Бергерхоф**, један од директора највеће западно-њемачке туристичке агенције ТУИ, чије је сједиште у Хановеру. Са њим је био и Хелмут Хајм, који се директно бави уговорањем капацитета за туристичку сезону.

Представници агенције ТУИ саопштили су да ће ље-

тос слати велики број туриста у хотеле „Монтенегротуриста“ и друге угоститељске објекте на Јужном Јадрану. По њиховој оцјени, санација 3700 кревета „Монтенегротуриста“ одвија се веома добро и неће бити проблема око смјештаја гостију. Уколико и буде кањења — рок за завршетак санације је 1. мај — неће бити потешкоћа, с обзиром на то да ће гро туриста стићи у јуну, јулу и августву. Иначе, ова агенција прве госте шаље почетком маја. Они ће се све до октобра смјењивати у објектима на Црногорском приморју, полазећи са седам западно-њемачких аеродрома и сlijetaće углавном на тиватски аеродром који ће бити оспособљен за рад преко чијатог дана и ноћи. Интересовање њемачких туриста за одмор на југу Јадрана је велико и већ до сада је 11.000 њемаца резервисало одмор на овом дијелу обале.

Паркирање теретних возила

Много пута смо истичали да је Будва сва у знаку градње. Радилишта су где год се окренеш, па због тога на прилазним путовима, на улицама и трговима има у саобраћају доста теретних возила, натоварених свим и свачим. Разумије се другачије није могло бити, јер се пуном паром ради, и тако ће можда бити све до половине туристичке сезоне, када ће је дан број објеката бити завршен.

Али, до тада...

Ипак се мора, туристичке сезоне ради, повести више рачуна (у првом реду грађевинарима и надлежним инспекционима) да по граду и на јавним површинама буде мање прописања земље, разних одпадака и грађевинског материјала, јер то се досад некако могло толерисати, али туристичка сезона и то сигурно неће моћи да „иду“ заједно. С тим у вези је и паркирање тешких и возила с приколицама. Њихови возачи паркирају их где им највише одговара. И на ово питање извођачи радова и надлежне инспекције треба да обрате посебну пажњу, пошто је у интересу наступајуће сезоне да се и овде уведе мало више реда, што ће ре-

ћи да се возила убудуће паркирају тамо где је то предвиђено.

ИЗ МЈЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ БУДВА I

Друштвена самозаштита

Одбор за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Мјесне заједнице Будва I, заједно са рузводицома основних организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, анализирају је стање друштвене самозаштите и утврдио смјернице будућег дјеловања на превазилажењу проблема из ове области.

Стане друштвене самозаштите, како је описано, је задовољавајуће, али су неопходни нови напори да се ова област дјеловања подигне на виши ниво. У том циљу донојећи су одговарајући закључци.

У циљу будуће координације заједничког дјеловања свих субјеката на побољшању стања друштвене самозаштите образо-

вана је радна група, којој је стављено у задатак да у току марта изради написано споразум о друштвеној самозаштити, како би овај документ у свим радним и животним срединама надлежни органи усвојили у тој припреми за туристичку сезону.

ЦИВИЛНА ЗАШТИТА

Савјет Мјесне заједнице Будва I, у сарадњи са Штабом цивилне заштите и Одјељењем за народну одбрану Скупштине општине, оформио је чету цивилне заштите и предузео мјере за њено оспособљавање.

Теоријска и практична настава изводе се према програму и динамици, утврђеним од стране Одбо-

туи-а. Они су истакли да су разумне цијене које су одређене на овом региону мотиви више да Њемци — умјесто у Шпанију, Грчку, Италију или Тунис — стижу на наше плаже.

С. Г.

СИМПОЗИЈУМ О ЗЕМЉОТРЕСУ

Од 15. до 18. априла ове године у Јерцег-Новом ће се одржати симпозијум о земљотресу. У раду овог скупа учествоваће око 200 стручњака из свих република и покрајина. Разматраће се карakteristike земљотреса који је прошао године погодио Црногорско приморје.

ра за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту Мјесне заједнице.

ПРИМЈЕДЕЊЕ НА ТЕЗЕ НОВОГ ЗАКОНА

Тезе новог закона о мјесним заједницама, којим треба да буду регулисани услови из њиховог живота и рада, а посебно услови за остваривање самоуправне функције радних људи и грађана, проузроковане су интересовање у свим мјесним заједницама. Одржан је заједнички састанак у Скупштини општине на коме су анализиране понуђене тезе и њихове алтернативе, те до није јединствени закључци у погледу садржине сваког будућег члана овог значајног закона.

Примједбе, предлози и сугестије са овог заједничког договора презентирају се надлежним органима Скупштине Црне Горе.

КУЛТУРА, ОБРАЗОВАЊЕ И ЛИКОВНИ ЖИВОТ * КУЛТУРА, ОБРАЗОВАЊЕ И ЛИКОВНИ ЖИВОТ

У СУСРЕТ ДАНИМА МУЗИКЕ

Прошлогодишњи фестивал Дани музике, одржан крајем јуна уз велике напомре организатора и учесника, одвијао се под сасвим нередовним условима, због којих је и првобитна програмска и организациона концепција претрпјела знатне измене. Ипак су се на концертним просторима Будве, Пржна, Светог Стефана и Петровца, које су и даље потресали сна жни удари, појавили истакнути југословенски ансамбли и умјетници, који су још једном манифестијали своју високу умјетничку и друштвену свјест — југословенски умјетници су се одрекли хонорара у корист пострадала становништва овог краја.

На програму прошлогодишњег фестивала налазиле су се, поред иностраних аутора, и композиције Мокрањца, Та минића и Рајчевића.

Половином јуна ове године одржао се девети по реду фестивал „Дани музике Свети Стефан — Будва“. Ди рекција Фестивала већ се обратала удружењима музичких умјетника широм наше земље с молбом да јој доставе програме и имена учесника ове манифестије. Затим ће, на основу предлога републичких и покрајинских удружења, овогодишњи савезни селектор, професор Јосип Клима из Загреба, израдити предлог фестивалског програма, који треба да усвоји Предсједништво удружења музичких умјетничка Југославије.

Несумњиво је, међутим, да ће остварење договорене организационе и програмске концепције ове године бити скопчано са знатним тешкотврдима, јер је катастрофални земљотрес уништио или онеспособио готово све концертне просторе на подручју Будве.

Љубица Теодоровић

Пред почетак часа

САВЈЕТ ШКОЛЕ АНАЛИЗИРАО ПОЛУГОДИШЊИ УСПЈЕХ

Анализа успјеха и владања ученика на крају првог полугодишта, рад одјељења за основно музичко образовање и усвајање нормативних аката била су питања о којима је расправљао Савјет основне школе „Стјепан Митров Љубишић“. Истакнуто је да је од 792 ученика позитиван успех имало 583 или 73,62%, и то одличних 178, врлодобрих 166 и довољних 20. Недовољан успех постигао је прилично велики број ученика, њих 209, или 26,38%.

Програм посвећен С. М. Љубиши

Основна школа у Будви, која носи Љубишино име, обиљежавајући 156-годишњицу његовог рођења, организовала је 29. фебруара из пригодних активности посвећених овом књижевнику. Литерарно-сценски програм за ученике био је испуњен читањем и драматизацијом Љубишићних текстова. О животном путу и књижевном стварајаштву Стјепана Митрова Љубишића ученицима је говорио директор школе Павле Вујовић. У програму је учествовао и фолклорни ансамбл „Кањон“. За успјех ове активности постарати су се наставници материјалног језика Светислава Брајак, Милан Гогић и Јелена Томовић.

НАШ ГОСТ ЈЕ МИЛОШ ШОБАЈИЋ

Прва изложба у Светом Стефану

Академски сликар Милош Шобајић, већ седам година живи и ствара у Паризу. У „престоници свијета“ имао је

три успјеле изложбе, два пута је самостално излагао у Њујорку, док је пред нашом публиком излагао само два пута — колективно.

Иако живи у Паризу, Милош Шобајић је често у домовини — у Београду где је рођен или у Будви коју много воли и где се често одмарала. Искористили смо једну од његових скораћашких посјета за кратак разговор.

Када ћете самостално излагати у нашој земљи?

— Према договору са делатијом у Цетињу требало би да моја прва самостална изложба буде у том граду. Требало би да то буде ове године, а изложбу би потом видјели Београђани. Размишљам и о могућности излагања на будванској ривијери: Свети Стефан је изузетно

место, град-хотел има и изложбено-продајну галерију, па може доћи до неког договора.

— Колико још оставјете у Паризу?

— Остаје ми да у Паризу урадим још доста послса. Такође и у Америци. А, у домовини сам често, тако да сам у току свих забивања. Носталгију лијечим баш тим честим доласцима. Но, извесно је да ћу се вратити у земљу када завршим започете планове у иностранству.

— Да ли сте задовољни досадашњим резултатима?

— Постигао сам извјестан успех, критика га је прихватаила, али ја још нијесам задовољан. Желим да свака сљедећа изложба буде боља, да се крећем у стварању стварно узлазном линијом.

ЗНАЧАЈНА ПОМОЋ

Ових дана будванска Библиотека добила је помоћ, вјероватно, највећу од свог оснивања. Издавачко предузеће Матица српска покренуло је проtekле јесени акцију код предузећа и установа из Војводине и Београда, и за подручје погођено земљотресом скапулило значајна средства за набавку књига. Тако је будванска Библиотека добила 6.250,00 динара који је реализован крајем прошлог мјесеца. Ово је за колектив Библиотеке веома значајан износ ако се зна да се на Сајам књига обично иде са три пута мањим средствима. Шеснаест пакета најодабранијих књига стигло је „као израз солидарности и помоћи у обнављању и попуни књижног фонда за библиотеку на земљотресом погођеном подручју“. Овај текст, као и назив предузећа које је уплатило средства за набавку, стоји залијепљен на свакој књизи.

Како су нам обећали у Матици српској, ово је први дио помоћи, други дио ће бити реализован крајем марта, тако да ће читаоци Библиотеке имати на располагању велики број врло добрих дјела из разних области интересовања.

Б. Л.

Изложба црногорских умјетника у Њемачкој

У Штутгарту је недавно отворена изложба тридесетоје ријице црногорских ликовних умјетника. Како нас је обавијестио Слободан-Пуро Ђурић, предсједник Удружења ликовних умјетника Црне Горе, изложен је 80 радова сликара који припадају старијој, средњој и млађој генерацији. Између осталих, из-

лажу Вуко Радовић, Никола Вујошевић, Филип Јанковић, Војо Татар, Нико Ђурковић, Пуро Ђурић, Саво Брановић, Миодраг Црвеница и вајари Драго Ђуровић и Мирко Ђуровић.

За ову изложбу у СР Њемачкој влада велико интересовање, па ће бити отворена

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

„Спас“ на брду Спас

Грађани Будве радова ли су се када је почeo да се гради телевизијски репетитор на брду Спас, ујвјерили да ће моћи да гледају не само наш први и други програм, већ и талијански телевизију. Међутим, пошто је новосаграђени репетитор почeo да ради, настале су муке. Један дио града имао је само слику без тона, а други с близком околином није имао ни ње. То се највише односи на Борете и један дио Бечића. Ових дана слике има па нема, а да не говоримо о њеном „квалитету“ — на екрану се појављују дупле слике и дупла слова.

Питамо се на зборовима у мјесним заједницама: шта је узорак свему то м? Позвали смо Радио-телевизију Титоград — другове Станишића и Вучету, који су нам обећавали да се мало стримимо и да ће ускоро све бити у реду.

Али у народу се каже: „Обећање лудом радовање“.

Другови из Титограда долазили су неколико пута у Будву и заједно с Крстом Марковићем тражили место где би се поставио помоћни репетитор да би сви дјелови Будве и околине могли да без смрти гледају телевизијски програм. На крају су се одлучили да га поставе на брду код Завале. Рекли су: „да ће то бити прије нове године“, јер су тај мали репетитор дали на оправку, али је и фебруар прође, а он никако да стигне. Сваке недеље понављају обећања. Недјеље долазе и пролазе, а све остаје по старом.

У многим домовима у Будви купљени су нови телевизори — црно-бијели су замијењени колор телевизорима, али шта то вриједи кад слике нема!

Будва је познато туристичко место, па се пита м: шта ће овог лета речи много бројни гости из различних земаља, који ће доћи код нас на одмор па сазијају за наше муке?

Упућујемо захтјев Радио-телевизији Титоград и молимо их да нам што мање обећавају и да претплатнике што мање штетају: биће — неће бити — биће!

Раде Раичковић

у Хамбургу и Манхатну, а љети у Норвешкој.

— Овом изложбом — рекао нам је Слободан Ђурић — враћамо гостовање њемачким умјетницима који су прошлог љета организовали у Титограду и Будви изложбу „Савремена њемачка графика“.

ЗА МЛАДЕ * О МЛАДИМА * МЛАДИ О СЕБИ

ИЗ РИЗНИЦЕ СВЈЕТСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

ЏОРЏ ГОРДОН БАЈРОН

Почетком XIX вијека овог је у западноевропској књижевности појавом пјесништва које изражава „свјетски бол“, пјесници тугују због несавршенства свијета, очајавају што стварност не одговара њиховој

вима тежњама и жељама. Џорџ Гордон Бајрон (1788—1824) је најизразитији међу њима и његов утицај је превладао и за формирање поетског поимања енглеских романтичара и за европски романтизам. Ово прихваташе

Бајрон

Кад растасмо се тада

Кад растасмо се тада
уз мук и суза бреме,
а бол нам срца свлада,
на врло дugo вријеме,
блијед, хладан, образ ти поста,
ко лед сам цјелов твој;
а мени тек туга оста
кроз цио живот мој.

Тог јутра росу ледену
сред свог осјетих чела,
но хладну стрепну једну
што обузе ме цијела.
Ти скрши завјете своје;
сад многом припадаш, знам,
кад име спомену твоје
и мене самог је срам.

О теби прича свуд бруји,
за ме посмртно звони;
кроз срце језа ми струји:
што те љубљаше он?
Ти никоме од тих људи
не бјеше тако знана;
бол оста сред мојих груди
и вјечно жива рана.

Ми саставамо се тајно;
сад тајно патим, смјерно,
што срце ти нехажио
већ преста бити вјерно.

А сртнем ли те када
кроз многа љета дуга,
мој поздрав биће тада
сав пуста, нијема туга.

СЕДАМ СВЈЕТСКИХ ЧУДА

Највеће техничко достигнуће старог вијека: једна од реконструкција свјетионика

Фарос је био највећи свјетионик на свијету. Име је добио по острву код Александрије. Када је Александар Велики подигао по њему назван град, повезао је острво Фарос с копном помоћу насила, постигавши, на тај начин, да лука постане активнија. Касније, око 280. године прије наше ере, египатски краљ Птоломеј II поставио је на источној страни острва осмострани торањ, смјештен на коцкастој згради, са округлом латерном (фењером) на самом

налазили су се кипови Тритона, сина бога мора Посједона.

У фењеру је непрекидно горела ватра. Смоласта дрва за ватру гурана су увис кроз отвор у средишту, вјероватно лифтом који је покретала вода. На врху латерне стајала је циновска бронзана статуа бога Сунца. Читава зграда била је висока између 120 и 150 метара. Од мора је била заштићена озиданом платформом. Дио насила који је острво повезивао с копном претворен је у аквадукт, којим је текла вода за пиће и потом се складиштила у доњем дијелу Фароса.

Даљу је велика бијела зграда служила лађарима као оријентир, а ноћу је свјетло сијало зрак водио и упозоравао бродове. Свјетлост је прикупија и усмјеравана широким конкавним огледалима и могла је да се види са 60

Свјетионик на

Фаросу

километара, а неки тврде и са 170 километара.

У зидовима торња налазиле су се многе просторије с прозорима који су гледали напоље — кроз њих је непрекидно осматрано море, а чувени Александријски астрономи и математичари користили их за проучавање и експерименте.

Године 796. јак земљотрес снажно је потресао дотад не дирнути Фарос. А био је тај добро пројектован и грађен да је стајао пуних 1500 година. Турци су свјетионик крајем XI вијека претворили у двоспратну зграду с цамијом на врху. Сто година касније од свега су остале рушевине, а 1477. је од преосталог материјала сазидана тврђава Кант Беј.

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

ПЈЕСМА О ТИТУ

Твоје очи су лијепе
твој поглед је мио,
увијек ћеш бити звијезда
увијек си то и био.
Ти си нам донио срећу
ти си нам донио радост,
ведро дјетињство
срећну младост.

Горан Јаблан

ЊЕН ОСМИЈЕХ

Очи јој кротке,
благе и миле,
коса јој мека
као од свиле.

Осмјех њен
топлином зрачи,
мајка сваком
цио живот значи.

Када сам тужна,
она ме тјеши,
када сам весела,
она се смијеши.
За мене би она
и живот дала,
често ме мази
као да сам мала.

Сузана Мијатовић

ПОКЛОН

Купила сам поклон
и букет каранfila,
срћан ти празник,
мајко моја мила!

Буди ми жива и здрава
мајко мила моја,
од срца ти жељи
кнерија Лела твоја.

Виолета Буковић

МАЈКА

Очи су јој рујна зора
ко пламен ватре
ко Црна Гора.
Мајка ко ружин цвијет
чини ми радосним
дјечји свијет.
Очи су јој рујна зора
ко пламен ватре
ко Црна Гора.

Маријана Вујачић

Још сам нејак и млад,
алј једно већ знам
да теби захвалим
за све што сам сад.

Ти си ми дала здравље
и овај ведри лик
да, наоружан знањем,
поћем стопама твојим.

Борислав Вукмановић

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ

Стијене—гробнице пужева

Ви, који се још нијесте одлучили за неки истраживач
који подухват, узмите чекић, лупу и бочицу разблажене хлороводоничне киселине и пођите у оближњи каменолом или на плажу.

Одломите један за вас интесантан примјерак. Сипајте пипетом неколико капи разблажене хлороводоничне киселине. Ако каменчић запјенуши уз ослобађање угљендиоксида.

Каните мало хлороводоничне киселине на љуску од јајета. Чује се поново шиштање, што значи да је и љуска састављена од кречњака.

Узмите стари лонац у коме мајка кува воду. Примјетићете да су зидови и дно лонца обложени сивобијелим слојем. Сипајте мало киселине и талог ће се брзо растворити уз већ познато шиштање. Оглед намказује да се и у води налази кречњак.

На једну чисту стаклену плочицу сипајте неколико капи пијаће воде. Поншто вода испари, на бочици ће остати мрља која ће се у додиру с хлороводоничном киселином растворити, што значи да се и у пијаћој води налази кречњак. Ако би тај исти оглед поновили с дестилованом водом или чистом кишницом, не би се појавила никаква мрља, што значи да ове воде не садрже кречњак.

Оглед можете да изведете и са земљом која, када се прелије киселином, запјенује. Овај се оглед често пријењује при испитивању хемијског састава земљишта, ради додавања потребне количине ћубрива.

„МОГРЕН“ СПРЕМАН ЗА СТАРТ

На стадиону Лугови у Будви с нестриљањем се очекује 23. март када је заказан старт пролећне трке за бодове у Црногорској лиги. Будвани су веома успјешно из-

ПРВЕНСТВО У СТРЕЉАШТВУ

Будва ће у септембру 1981. године бити домаћин европског првенства у стрељаштву.

Црна Гора нема погодних стрељишта, а за локацију у Будви су се сагласили највећи европски стручњаци за стрељаштво — наш град је без вјес тра, што је веома погодно за ову врсту такмичења.

У склопу општине нам рекли да је већ из рађен идејни пројекат новог стрељишта. Очекује се да ће првенство окупити око 1600 такмичара из 25 земаља.

вели припреме и спремно очекују првенствене окршаје. „Могрен“ је у јесењем дијелу првенства освојио 12 бодова и пласирао се на седмо место. Није то ни тако мала залиха, ни лоше место на првенственој табели с обзиром на недаће које су овај тим пратиле током јесе-

ње полусезоне. Треба напоменути да је тим у првенству ушао значајно ослабљен, јер је остао бео неколико стандардних првотимаца — Драшковића, Бојовића, Маговчевића, Међедовића и Кривокуће. Поред тога, један од најбољих играча овог тима, Думин, заиграо је тек у петом колу. Поповић, због повреде, није играо читаве јесени, а такође ни Божковић. Непосредно пред почетак првенства дошло је до смјене тренера: искусни Милан Зиројевић вратио се у Никишић, а тим је преузео Боро Лазовић.

— Када се анализира јесењи учинак задовољни смо — каже Боро Лазовић. — дисциплина је на завидном нивоу — нико током јесењег дијела првенства није искључен. Залагање свих играча је добро, а односи између стручног штаба, управе и играча су веома добри.

Будвани су почели припрему крајем јануара. У почетку се радило на стицању физичке кондиције и у те сархе је коришће на сали Основне школе у Будви и пространа Бечићка плаža. По слије се приступило раду с лоптом.

— Ријешили смо да подмладимо тим, да постепено извршимо смјену генерација — истиче Лазовић. — Тако ћемо створити

тим за дуже вријеме. У паузи првенства тим је напустио Будовић који је отишao у ЈНА, а клубу су приступили Петровић из „Сутјеске“, Маловразић из „Металца“, Крушчић из „Титограда“ и Радоњић из „Мајданпека“. Ту су и повратници из „Милочера“: Ранко Вукотић, Шабан и Радовић.

— Након првих припрема спи сак од 24 фудбалера смо нешто скратили. За први тим ће конкурисати Бурковић, Радовић, А. Пејовић, Божковић, Крушчић, Дакић, Вуксановић, Марковић, Зец, В. Вукотић, Р. Вукотић, Радоњић, М. Пејовић, Думин, Шабан, Рајковић и Петровић. На прагу првог тима су омладинци Дашић, Перовић, Драшко Стојановић.

У „Могрену“ не крију опти-

мизам пред пролећни старт. Рас

поред утакмица је поволан: ве-

чину мечева Будвани играју

пред својом публиком.

— Циљ нам је опстанак у ли-
ги. Да бисмо то постигли треба-
уложити доста труда. Но, имамо
повјерење у младе играче који
ће покушати да поправе јесењи
пласман — каже тренер Лазо-
вић.

С. Г.

Кутак за разоноду

АНЕДТОТЕ

ПАС ДОСПИО У БАСТИЉУ

Опат Фуко бис је шпијун Мазарена, министра за вријеме владавине Луја XIII и Луја XIV. У том својству он је много људе затварао у Бастиљу.

Неки човјек, кога су спроводили у тврђаву, угледа у њеном дворишту великоликог пса и упита шта ће пас ту.

— Зато што је угризао Фукеовог пса — одговори је дан од оних који је био затворен по Фукеовој достави.

КАД ПИСМО ЗАЛУТА

Британски маршал Монтгомери био је познат и по нечитељском рукопису. Једном приликом посјетио је у Лондону музеј у коме је једна дворана била уређена у спомен ратова војених у Африци. Популарни Монти у једном тренутку застаде и упита водича одакле једно писмо у витрини.

— Па, оно се односи на план напада на Тобрук! — одговори овај.

— Глупост! — рече Монтгомери. — То је писмо мојој жени!

КАЗАЛИ СУ...

ШТА ЈЕ МЕТАФИЗИКА?

ВОЛТЕР: „Кад онај коме се говори не разумије, а онај који говори и сам не схвата шта говори, онда је то метафизика“.

*

ДЕМОКРИТ: „Не труди се да знаш све — да не би у свemu постао незналица“.

*

ХАЈНЕ: „Да су Римљани били приморани да уче латински, не би никад нашли времена да освајају свијет“.

*

БУДА: „Мудре птице сlijedeју увијек на кућу богатог мандарина“.

*

АНАТОЛ ФРАНС: „Ништавило је једно бескрајно ништа, и то ништа нас окружује. Из њега долазимо, у њега одлазимо; оно је нешто што не можемо да схватимо, а ипак постоји“.

*

МОЛИЈЕР: „Никад нијесам видио магарца који разговара као обично људско биће, али сам сретао људска бића која разговарају као магарци“.

НАЈОБИЧНИЈА ЛАЖ

Сва уплакана, мајка дочекује тек ујату кћер-ку:

— Толико ми је жао што је твој брак започео тако лоше. Ваша сусјетка ми је управо испричала да сте се прошле недеље свађали...

— То је најобичнија лаж! Ја и муж не говоримо већ двије недеље!

БИЛО БИ УЗАЛУД

— Можеш ли да ми откријеш тајну како си успјела да добијеш повиши цу? — пита један службеник своју колегиницу, ље потицу.

— Могу, како да не, али теби то неће користити.

КАКО ЈЕ МОРАЛО

— Како се завршило запаљење слијепог цријевца код ваше кћерке?

— Близанцима!

НЕ БИ МУ ПОМОГЛО

— Објасните ми — захтјева судија — како сте успјели да сами отворите тако компликовану касу.

— Ништа вам то не би вредјело — вами то никад не би пошло за руком.

ИЗ ПРОШЛОСТИ НАШЕГ КРАЈА

Давидовићи и Суђићи

Према предању, преци племена Давидовића и Миковића, доселили су се „из Брегалничке области“ и настанили близу данашњег Вирпазара још у доба кнеза Војислава, а најкасније током XIII вијека. Били су у сродству с Немањићима, који су — како истиче др Јован Вукмановић — „у Црници, због њеног подесног географског положаја и питомине, подизали своје задужбине и љетњиковце“. Миковићи се помињу у једној повељи, којом крал Милутин, 1296. године, поклања село Орахово манастиру Св. Николе из Врањине. У почетку монахи и богата властела, они се касније, због сукоба с осталим црнничким братствима, селе на Паштровску Гору, а одатле спуштају у Каменово да би се вратили у Челобрдо на имања манастира Дуљева. Тамо су нашли два старија братства — Маровиће и Круге. Као помен да су живјели у Црници остао је топоним Село Миковиће, где данас живи братство Ђалци, потомци ђака Ђала, по коме су добили презиме.

До пресељења Миковића у Паштровиће дошло је најкасније у другој половини XIV вијека: име Радича Миковића налазимо на паштровском уговорима из 1403. године. Он је, као помиритељ, већ у поодмаклим годинама, учествовао 1440. у крвавом у миру између Новаковића и Грубавчевића. Други братственик Димитрије Миковић, продао је 1434. године сву своју баштину у Lašti власти паштровског.

Миковићи се, по доласку у Паштровиће, брзо размножавају — од њих настаје пет сродничких и два приписане братства. Прву групу, поред Миковића, чине Давидовићи, за које се не зна да ли су дошли под својим старим (Миковићи) или под својим садашњим презименом. Први помен Грековића налазимо у једном документу из 1475. године. Андрејић, потомака Андреје Миковића, има више него у заједици у Сједињеним Америчким Државама и Грчкој, где на острву Тинису постоји читаво њихово село, а једни и други су наши држављани. Медиговићи су потомци „медиге“ Стефана — један огранак тога братства звао се, према нечима надимку, Несмаштен. О поријеклу Радановића нема сигурних података. Другој групи — приписаним братствима — припадају Вукотићи, старији од Јовановића из Бјелопаша, и Шољаге, досељени из Спича, највећероватније, због крвне освете.

Изумрла братства племена Давидовића су Буђени на које подсећају топоними Буђенова баштina, Буђенов бунар, Буђенова главица и Буђенова мурва, затим Бушат (Дубрава Бушатовина), Цамоње — посљедњи потомак овог братства умро је 1953. године, па Маркићевићи, Марчићевићи и Пашићи.

*
Паштровско племе Суђићи, које се састоји од братства Суђића и Андрејића, три пута је мијењало презиме — Главочи, Јунковићи и Суђићи, по Марку Суђићу, који је био судија од 1697. до 1734. године — и четири пута своје станиште: из Главоча, на паштровско-црнничкој граници, преселили су се у Попово Село, где се помињу између XVI и XVIII вијека, затим у Глушице, где се, због маларије, нијесу дugo

скрасили, да би се, најзад, населили у Кастелластви — данашњем Петровцу. Преци племена Суђића дошли су „из Старе Србије“ у VII, односно, много је вјероватније, XV вијеку.

IN MRMORIAM

Катина Медиговић

Са тугом и дубоким поштовањем опростили смо се крајем фебруара од мајке партизанке Катине Медиговић, која је подигла и народној борби поклонила своје синове Шпира и Мила, незаборавне борце, комунисте и организаторе устанка и народнослободилачке борбе у нашем крају. Старији, Шпиро, погинуо је у својој тридесетој години на Пљевљима као командир вода Приморско-соколске чете славног Лојвјенског батаљона. Годину и по дана након тога Катина је доживјела још један ударац — остала је без своје одмјене у кући, мајке двоје дјеце, без Шпиреове супруге Стане, која је мушки умрла на стратишту, пркосећи непријатељу и целатима. Затим је у дубокој старости остала и без свога сина Мила, једног од најистакнутијих бораца и друштвено-политичких радника у нашој општини и шире.

Рођена прије пулог људског вијека у Цариграду, где је провела дјетињство и учила школу, Катина је била једна од најобразованијих жења у овом крају, цијењена у кући, братству и средини у којој је живјела. Захваљујући њеној хуманости, срдчаности и разумијевашћи, дом Саве Милове Медиговића био је отворен за другове њених синова, који су, што се рат више долазили ради договарања о организовању отпора и борбе против ненародних режима бивше државе и, касније, против окупатора. И у току рата кућа Шпира и Мила Медиговића, захваљујући и њиховој мајци Катини била је један од пунккова, где су се одвијале политичке и друге активности у припремама за устанак под руководством Комунистичке партије Југославије и друга Тита. Са бригом и стрепњом, али увијек одважно, испраћала је она своје синове у борбу, храбро по дносила протjerivanje из села, малтретирање и шиканирање. Таква је, неустрашивана и племенита, остала до свог посљедњег даха — у правом и пуном смислу мајка партизанка.